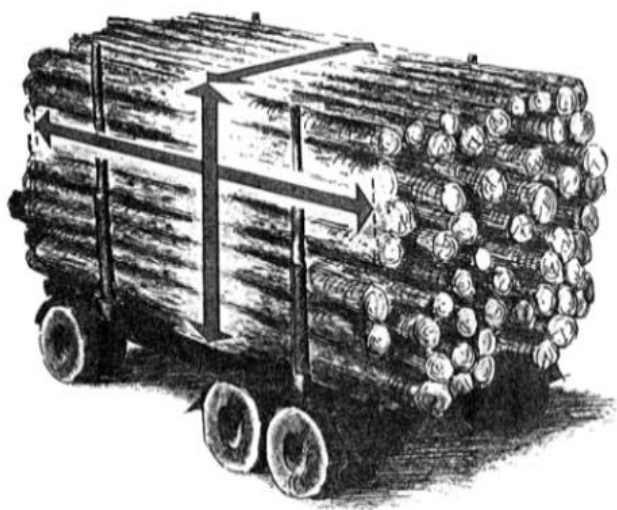


FMB-måling

FMB står for FastMasseBedømmelse. FMB-måling er en lassmålingsmetode der hele lag på tømmerbilen måles før de losses. Alt massevirke måles ved lassmåling, enten med FMB-metoden eller fotowebmetoden, og metoden benyttes også for sagtømmer.

Lengde og bredde

Lengden og bredden på laget måles fysisk. Målene tas som om virket er stablet i en kasse slik at alle stokker i måleobjektets yttersjikt tangerer kassens sider, bunn og lokk. Ved måling av lengden tenker en seg at de lengste stokkene kappes av, og at volumet av avkappene fyller ut tomrommene som skyldes korte stokker i kassens endeflater. Faste staker og banker på transportenheten utgjør vegger og bunn i kassen.



Fastmasseprosent

Fastmasseprosenten er det prosentiske forhold mellom fastvolum og løsvolumet for laget under bark. Til støtte for skjønnet benyttes faktortabeller, og under er utgangstabellen for sagtømmer vist.

Utgangstall for fastmasse i sagtømmer

Toppdi- meter u/b	Dobbel bark i millimeter									
	6	8	10	11	12	13	14	15	16	
13	62	60	58	57	55	54	53	52	51	
15	64	62	60	59	58	57	56	55	55	
17	65	64	62	61	60	60	59	58	57	
19	67	65	64	63	63	62	61	60	60	
21	68	67	66	65	64	64	63	62	62	
23 og over	69	68	67	67	66	65	65	64	64	

I tillegg justeres fastmassen basert på:

- Avsmalning (kun sagtømmer)
- Lasslengde/høyde
- Lessing, krok og rotandel
- Opparbeiding
- Frossen bark
- Snø og is
- Ekstraordinaære forhold

Måleren bedømmer fastmasseprosent inkludert eventuelt vrakvolum.

Beregning av volum

Lagets løsvolum (lengde * bredde * høyde) i lm^3 med avrunding til to desimaler multiplisert med aktuell fastmasseprosent gir fastvolum i fm^3 . Volumet angis med to desimaler med avrunding

Kvalitet

I et lag ser ikke måleren alle stokkene. For å vurdere hvor stor utlegg/vrakandelen er i laget må måleren derfor basere seg på erfaring fra kontrollmålingen i tillegg til det som er observert av stokker som er utlegg/vrak, for å unngå en systematisk undervurdering av vrak/utleggsandelen.